

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Quod magnes magnetem trahat, & expellat. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

abit, & australe induet, vel in suis viribus maneat? Vbi nos causæ ratio deficiat, experientia, rei; euentus contrarium indicat, nam si magnes quantuluscunq; quantuluscunq; vires possideat, altero acrioris virtutis adfrictio, nunquam à sua proprietate desciscit, sed immobilis persistit, liberq; in sua nauicula relictus, vltro ad suum polum se vertit, contrariam partem abhorrendo. Et si id causarum aucupio minime assequi possimus, à ratione tamen nō alienum videtur. Dicemus lapidis maiori magnitudini maiores vires inesse eiusdem lapidis speciei. & quum magnes alter alteri adfricatur, quosdam pilos relinquit, qui non nisi contrite sunt lapidum partes minimæ, in pilorum formam hærentes, hiq; sunt, qui ferro, & reliquis vires præstant attrahendi, & se ad polum vertendi. Si vero lapis qui adfrictum recipit, maior sit pilis illis, nunquam esse poterit, vt maior virtus à minori vincatur, de eisdem lapidibus loquendo, quum pili ad suam magnitudinem nullam fere habeant proportionem, & vt pili ad lapidis magnitudinem insensibiles sunt, sic impossibile est, vt eius virtutem in contrariam partem contorqueant.

Quod magnes magnetem trahat, & expellat.

C A P. VIII.

DE altera eius operatione loquemur, quæ erit attrahendi, expellendiq;. Hic non minus iucundū, quā admirabile spectaculum oculis, & animo repræsentat, vt pars vnus alterius partem tam sollicitè quærat, alliciat, & trahat, vt amico fruatur consortio, suoque confoueat sinu, altera alterius odio adeo flagret, & mutua naturarum odia exerceat, vt aduersis punctis admotis, adeo aduersarij faciem abhorret, vt aliorsum se vertat; videlicet borealis pars vnus nō indifferenter vnusculiusq; alterius partē ad se rapit, sed distinctam, determinatamq;, nec vnāquamq; a se abigit, sed quā naturali seditione abhorret, & veluti à se alienam, & contrariam auersatur. Pars borealis alterius australe subripit, eiusdem borealem à se longe abigit, reijcitque: Et pars huius austrina alterius borealis tractui nō renititur, sed australem aduersatur. Id exemplo clarius innotescet.

Sint

Sint duo lapides ACD, & EBF, in primo lapide punctus A Borea, G Auster, in lapide EFB, borealis pars H, austrina B: aio si australem partem G lapidis CAD, admoueris austrinae parti B lapidis EFB, illico a se abigit, fugatque. Idem etiam eueniet si borealem A, boreali G, op-

posueris; contra autem si borealem A austrinae H, vel si austrinam B, boreali A ostendes, quasi consimili voluptate captus, non inuitam ad se rapit partem. Cuius causa non me fugit; nam quum prius haesisset australis pars G, boreali H, post discissae partes semper eandem unionem quaerunt, ad eiusdem corporis tutamentum, & conseruationem, ut inquit Philosophi. Sed si punctum G australe, puncto B australi alterius lapidis adhaerit, fugit illico B, disceditque ab eo, vel si boreale A, boreali H ostendes, idem eueniet: nam respuunt se ipsa, quia in eorum minera non ita coibant. Hic non insimulandus venit Plinij error, & asseclarum, putantium Aethiopico tantum lapidi hanc virtutem inesse: quum omnibus herculeis lapidibus id commune fuerit: Aethiopicum, inquit, argumentum quod integrum quoque alium ad se trahit. Cardanus etiam falso adstruit magnetem a magnetem non trahi, sed

trahere, quia ferrum occultè hæret, quod prius combi-
berat. Summa est, dissimilia puncta, substantiarum si-
militudine, paribusq; desiderijs coeunt simul & vniun-
tur, similia vero dissimili contrarietate inimicitias for-
tiantur: id est, boreus austrinum quærit, austrinus bo-
reum, sic boreus & austrinus boreum & austrinum re-
spuunt. Id tamen admonendam duximus, quod quum
lapides ad experimentum cōuocamus, non vterq; ma-
gnus, aut ingens sit, qui suo pondere præpediti sua mu-
nia exerceri nequeant, sed sit alter magnus, minimus
alter, vel vtriq; parui, vt mutuo respui, & allici possint.
Periculum facile erit, si filo appensi, vel nauiculis impo-
siti, vel si æquilibrio penduli accommodentur.

Ludicrum magnetis. CAP. IX.

NON omitteremus tamen ludicrum magnetis, quo
sepe amicos exhilarauimus, vt ijs consulamus, qui
scrupulosius in peruestigandis singulorum rationibus
versantur, quomodo breui tēporis intercapedine duo
harenarum genera remista, & in cumulum cōgesta, al-
terum ab altero separerur, quod si qui astantes fuerint,
qui huius causæ aucupium potiri nequeant, impossibile
erit, quin admirentur. Ludicrum tale erit. Teratur ma-
gnes in minutissimā harenam, eiq; albam, vel alio dis-
crimine notabilem aliam adiungemus, permiscean-
tur, & in cumulum redigantur: nam ad motu magnetis,
vel nudo, vel linteis obuoluto (vt eius dignotio astates
fugiat) illico magnetina harena, veluti foedere quodā
coniuncta, in capillos conferta currit, & lapidi tenaciter
hærebit, quam decutiendo in aliam partem repones,
denuo accedes, & quæ remansit, curret, vsq; donec to-
tam separabis. Nec parum ingeret admirationis, quum
magnetis contactus miscellæ accedit, coherentium ha-
renarum diuortia fieri. Sed quo facilius magnetem te-
ras: ita facito. Indito in ferream pilam magnetem, su-
pra stragula, vel aliud molle imposito, nam duris icti-
bus cedens, illico friatur, sin aliter & pile fundum, & pi-
stilli leuorem offendes & lancinabis. Hoc etiam euenit
in harena quadam, quæ nobis ex Prochyte aduehitur ex
ferrea